

lőtt, nem sértődte meg egy-egy keményebb belépésnél, és készakarva senkit nem buktatott fel a pályán. Meg is jegyeztem magamnak, hogy lehet úriember módra is futballozni. S ha már személyesre fogtam, akkor ugyanígy folytatom.

Huszonnyolc éves tanári pályafutásom alatt tőled elsősorban megfontoltságot tanultam. Azt, hogy nem kell felfortyanni, nem kell türelmetlenkedni, hanem megbeszélni és kibeszélni kell a dolgokat. Nincs azzal semmi baj, ha nem értünk egyet, mert nem kell mindenben egyetértenünk. De nyugodtan, türelmesen és alázatosan meg kell hallgatnunk egymást, majd mindent mérlegre téve döntést hozhatunk.

A megfontoltság mellett az emberségességet tanultam meg tőled. Rektorként, majd a szenátus elnökeként bölcsen kormányoztad intézetünk hajóját: sikerült elkerülnöd a felekezeti szűkkeblűség Kharübdiszét, a mindent relativizálás Szkülláját és az egyéni elképzelések némelykor veszélyes zátonyait is.

Tanári habitusodról, precizitásodról hadd idézzem két diák jellemzését:

„Mind a kurzuson, mind a vizsgateremben nagyon jó hangulatot teremt. Vizsgálás közben nincs bennem görcs, az a tudat, hogy jaj, most vizsgázok. Annyira jó hangulatot teremt, hogy inkább érzem azt, hogy beszélgetek a tanár úrral, mint hogy vizsgázok. Ezt az élményt nagyon szépen köszönöm.”

„A professzor úr mindig világosan kiemelte azokat a dolgokat, amikre fontos odafigyelni, mind a bibliaolvasás, mind a tanulás alatt. Ennek fényében tiszta volt, hogy mik az elvárások.”

Kedves Dezső és Kedves Enikő!

Hatvanötödik születésnapodon ezzel a kötettel köszönjük meg négy évtizedes lelkési és tanári munkádat, és arra kérjük életünk Urát, hogy őrizzen meg téged és szeretteidet. Taníts, bátoríts, bölcsességeddel légy továbbra is útmutatója intézetünknek és közösségünknek.

Ad multos annos!

Kovács Sándor rektor

A hatvanöt éves Kállay Dezső köszöntése

Kedves Dezső!

Ha a 65. születésnapodra lennénk tekintettel, már lekéstünk a köszöntéssel, de ha a 65. évedre, akkor még időben vagyunk. Bár idejekorán elkezdünk készülni, most is jöttek a kiszámíthatatlan, betervezetlen események. A határidők betartása nem megy mindenkinek olyan könnyen, mint neked. (Úgy tűnik, hogy bármennyire igyekszünk, a legtöbb esemény mégis olyan lesz, amit nem sikerül előre bejegyeznünk a Google-naptárunkba.) De mára már megszáradt nemcsak

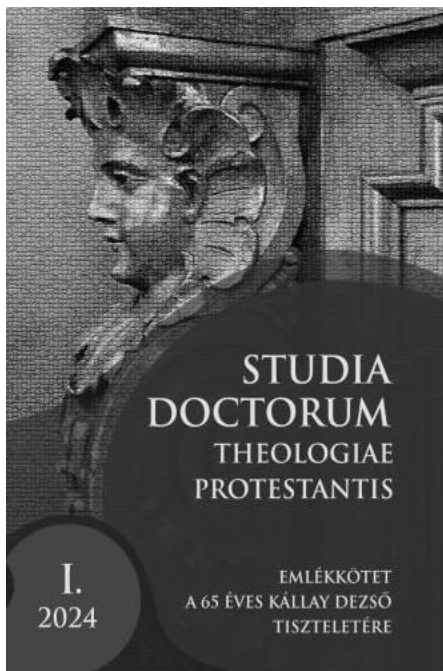
a nyomdafesték, hanem a ragasztó is azon a köteten, amelyet a te tiszteletedre állítottunk össze.

Köszönetet mondunk mindazoknak a kollégáknak, akik válaszoltak felkérésünkre. Köszönjük a kötet szerkesztőjének, Adorjáni Zoltánnak a szakszerűen elvégzett munkát. Köszönjük a nyomdának is, hogy minden szakértelmüket és erőforrásukat bevezették, hogy a tiszteletkötetet kollégáknak még a vakáció előtt átadhassuk.

A kötet 20 szaktanulmányt tartalmaz, több mint 400 oldalban kollégák, egykori kollégák és magyarországi testvérintézményekben oktató tanártársak tollából (vagy ma már talán inkább így: billentyűzetéből). E szaktanulmányok mellé rendhagyó módon került be a kötetbe egy interjú is, amelyben Kállay Dezső válaszol Éles Éva kérdéseire, s beszél személyes és szakmai életútjáról, önmagáról, olyan dolgokról is, amelyeket lehet, hogy az itt ülők közül kevesen ismernek az ünnepeltről, vagy így összefüggéseiben, az embert és a történeket mélyen meghatározó gondolatok hálózatában eddig még nem olvastak. Nemcsak a 100 év múlva disszertáló egyháztörténészek lesznek hálásak ezért az interjúért. Annak olvasása során számomra sok szempontból letisztázódott, összeállt egy kép, amelyet töredékeiben az elmúlt 20 évben kollégaként különböző összefüggésben akaratlanul is kialakítottam magamban rólad. Nem lepett meg, mert veled kapcsolatban nekem nem meglepetésélményeim vannak, hanem megerősített, ahogyan te magad is: megannyi alkalommal a kiszámítható, stabil jelenléteddel hoztad azt a biztonságos környezetet, amelyben egymás mellett dolgozhattunk, szolgálhattunk.

A szaktanulmányok közül 8 a biblikum területéről származik, arról a szakterületről, amelyet a teológiai intézet oktatójaként te magad is képviseltél és amelyben a legotthonosabban mozogtál. Sőt, amelyet az általad gyakorlatban is jól ismert lelkipásztori szolgálat alapjának tekintesz, amikor az igehirdetés tisztaságát és mélységét kereső szolgatársak számára a Bibliát ajánlod, „de nemcsak lelki olvasmányként, hanem szellemi kihívásként, elmélyülésként, hogy érthessen meg bennünk a mondanivaló”.

Ám a szűkebb szakmai világodat leképező 186 oldalnyi, a biblikum világából származó tanulmánygyűjtemény csak egy vékonyabb kötetre lett volna elég. De a teológia nemcsak a biblikum világa. Ahogy te magad is állítod az említett interjúban, ezt a bibliai világot „tovább érleli az egyre bővülő, mélyülő élettapasztalat”, s itt minden bizonytalansággal nemcsak a személyes élettapasztalatra, hanem a közösségi, egyházi nagy élettapasztalatra, hagyományvilágra gondolsz, amelyre épülhetnek, és amelyből ihletet nyerhetnek saját tapasztalataink is. Ezt a világot jeleníti meg a gyakorlati teológia tárgyköréből származó három tanulmány, a tapasztalat mögötti hitelveket rendszerbe foglaló *systematica theologia* területén

keletkezett hat tanulmány, illetve ennek a tapasztalatnak a történeti kereteit vázoló, az objektivitást segítő történeti távolságból írt három egyháztörténeti szakterületről származó vizsgálódás is. A maga módján mindenki igyekezett a saját kompetenciáit valamilyen módon a saját érdeklődési körödre hangoltan megjeleníteni. Reméljük, Dezső, hogy a végeredmény neked is tetszeni fog.

Ha Kállay Dezső szíve csücskét keressük (nem arra gondolok, amelyet kedves felesége számára tart fenn, hanem a másikra, a szakmaira), akkor előbb-utóbb Pál apostolnál fogunk kikötni, akinek teológiai látása, életszemlélete, az egyházhoz való viszonyulása érzékelhetően több volt, mint pusztán szakmai érdeklődés tárgya.

Miközben az intézetünk által nemrég kiadott román nyelvű kötetbe szánt írást olvastam, szerkesztettem, amelynek ezt a címet adta: *Elkötelezetten. Pál vallomásai apostoli szolgálatáról*, az volt az érzésem, mintha Pál élettörténetét összegző frappáns írásodban egyszerre olvasnám az apostol vallomásait és a tiedet is. Azok a kulcsfogalmak, amelyek köré Pál életútját és gondolkodásmódját összefoglaló tanulmányodat felépítet, úgy hatott, mint az általam ismert Kállay Dezső néhány életről visszautaló visszautalása.

Amikor Pál életszemléletét az Isten és emberek irányában egyaránt megnyilvánuló *elkötelezettség* kulcsfogalmával foglalod össze, Pálon túl ott látom ebben azt a Kállay Dezsőt, aki számára ez a kettős elköteleződés éppoly mélyen bevésődött ismertetőjeggé vált.

Amikor Pálnak az *evangélium* örökérvényűségébe és emberfeletti eredetébe, és emiatt megkérdőjelezhetetlen jellegébe vetett hitéről beszélsz, ott van ebben a teológiailag és etikailag következetes kolléga, aki nem hajlandó kompromisszumot kötni, ha valaki az evangélium érvényességét vitatná.

Amikor Pál *motivációját* emeled ki, amely nemcsak a külső megbízásként ránehezedő isteni feladat, a kínos kötelezettség terhe, hanem Krisztus szorongató szeretetéből is fakad, ott látom ebben Kállay Dezsőt, aki egyszerre érzékeli a ránehezedő feladat isteni, azaz kötelező érvényű jellegét, s ezt igyekszik a tőle telhető módon a szeretet szorongatásával elvégezni.

Amikor Pál *felelősségét* emeled ki, amellyel a rábízott szolgálatot tehetsége szerint, olykor különleges adottságok hiányában is a leghatékonyabban igyekszik teljesíteni, ott látom Kállay Dezsőt, aki a jó rend megőrzése érdekében nemcsak azt teszi, amit szeret, hanem megszereti azt, amit tennie kell.

A páli *szenvedés*-teológia felmutatásában, azaz a „feltámadott Jézus ugyanaz, akit megfeszítettek” észrevételezésében ott vagy olyan emberként, mint akit valahogy sohasem sikerül magával ragadnia az önfeléd és múltfeléd rajongó hitnek, hanem azt csakis a szenvedés kijózanító árnyékában vagy hajlandó tudomásul venni.

S végül ott van az, amit kiemelsz, hogy Pál mindent *a végső cél felől*, az Isten nagy napja felől lát és értékkel. Olyanként ismerlek téged, mint akinek, miként Pál számára, ez a végső cél felől látni dolgokat többet jelent annál, hogy néhány lépés távolságot tenni önmagunktól, több, mint az *outside the box* gondolkodás, több annál, hogy mély levegőt venni. Nemcsak önmagunktól kell eltávolodnunk, hanem kell egy megfogható biztos pont, egy referenciapont, amelynek fényében értékeljük mindazt, amit gondolunk, mondunk, teszünk. Nemcsak mély lélegzet, hanem egy másik lélek kell.

Kedves Dezső!

Így, a 65. évvedet melletted, veled együtt ünneplve köszönjük neked mindazt, amit kollégákként, szolgatársakként kaptunk tőled. A Mindenható erősítsen meg téged abban a cél felé tartó futásodban, amelyre tőle elhívást kaptál. Kedves feleségeddel, Enikővel együtt adjon nektek jó egészséget, békességet, jókedélyt.

Isten éltesen!

Balogh Csaba rektorhelyettes

